ప్రకటన.

ఆర్యులారా !

శ్రీవాసుకి, తక్షకుఁడు, మొదలగుభోగులచే (సర్పములచే) ప్రార్థితుఁడై పాతాళంబున సర్వేశ్వరుండగు మహాదేవుండు వచ్చి లింగరూపంబున నివసించి తత్సపర్యలం దేలుచుండి యొక్క కారణంబున నాభోగుల పూజలనంగీకరింపక పాతాళంబువిడచి కల్లిండియనుగ్రామంబున కనతిదూరంబుననుండు లంకయందలి భూగర్భంబుననుండి నాగేటిచాలున వెలువడి ప్రతిష్ఠితుఁడై, తనపంచముఖములచే బ్రార్థింప నాపాతాళగంగ యైదురూపంబులుగానరుదెంచి, స్నానపానాదులచే భూజనులదరింపజేయుటకును స్వనిత్యాభిషేకమునకును తనప్రేరణచే ద్రవ్వినకోనేటిలో బ్రవేశించి పంచబుగ్గలనబ్రసిద్ధివహించె. అవిహరహరయన బుడబుడధ్వనితో నుప్పొంగుచుండుట యెల్లరకు విదితమేకదా! ఆపాతాళభోగేశ్వరుని లీలలను తత్స్థానంబునకు సార్ధక్రోశమాత్రదూరంబుననుండురుద్రగ్రామవాస్తవ్యుండగు గోర్తి దీక్షితకవి భక్తిపారవశ్యంబుననీశతకంబున వాక్రువెల్లడించె. ఈకవి కేవలము సంస్కృతవిద్యాపరిచయుఁడగుటచేతను పద్యరచనకిదియే ప్రప్రథమమగుటచేతను, యీశతకమతికఠినసంస్కృతపదభూయిష్ఠంబైయొప్పుచున్నయది. భక్తిరసప్రధానంబగు నీశతకంబెల్లరు బఠించియు, నీభోగేశ్వరుని దర్శించియు, తరించెదరుగాత.

ఇట్లు సజ్జనవిధేయుఁడు

చింతలపాటి రామమూర్తిశాస్త్రి.

శుభమస్తు

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీగణేశాయనమః

సర్వైకపాదసవిరాజమానమగు

శ్రీభోగేశ్వరశతకము.

మ॥ హరలోకేశగవీశవాహనమహీ-ధ్రాధీశభూతేశశం।
కరదేవేశఫణీశకంకణధృత-శర్వాధీశకైలాసవా।
సరతీశాంగవినాశకద్విజవిరా-ట్సంకాశరుక్చండికే,
శ్వరకల్దిండిపురీనివేశశివశ-ర్వాణీశభోగేశ్వరా॥

మ॥ తరణీరామరుదంబుసోమశిఖివ-త్క్ష్మావ్యోమయజ్వాంగసు।
స్థిరవామామణిధామధామవిలస-ద్వామార్ధసర్వామహో।
త్కరశస్త్రామసితాంఘ్రితామరసయు-గ్మస్తుత్యశంభోమహే। శ్వరక॥2॥

మ॥ సరసస్వాంత సదానిరంతజగతీ-సంధ్వాంత రాయాంతసం।
గరవత్స్వాంతయు తైకదంతసుతలో-కాక్రాంతవృత్తాంతవి।
స్తరవృత్తాంతకృతాంతసంహతిఘన-ధ్వాన్తార్కదృష్టాంతదే। శ్వరక॥3॥

మ॥ గురుసంసారవిపన్నివారణకృపా-కూపారఘోరాంధకా।
[illegible]మారణ ఘోరమారుతసుహృ-త్పూరారవిందారిదృ।
[illegible]

మ॥ శరసారంగ లసద్వరాంగభవరం-గద్భంగవద్గంగసం ।
స్తరనుత్సంగరభంగ చంగవరమా-తంగాఘపింగాక్షసా ।
దరహృచ్ఛృంగ భుజంగసంగతగళ-స్థాస్న్వంగవన్మంగళే । శ్వరక॥౫॥
మ॥ ద్విరదాస్యున్మనుగొల్చియంతనజప-త్త్రిస్తోత్రముం జేసిమ ।
ద్గురుపాదంబుల కంజలిన్బరమసం-తోషంబునన్మ్రొక్కి భ ।
క్తిరసంబొప్పనుతింతుమీవిమలకీ-ర్తిన్నూరుపద్యంబుల । న్వరక॥౬॥
మ॥ ధరజన్మాదిదశాబ్దముల్గుమతినై-స్థానీయవిధ్యాదిసం ।
చరణాసక్తుడనైతినంతటగళా-సారంబశేషంబుగా ।
విరళంబౌనని యుద్యమించినసదా-విఘ్నంబు లయ్యెంగటా । వరక॥ ౭॥
మ॥ అరయన్మానితపోమహాతరికసా-ధ్యంబై బలికాళించును ।
స్తరవిద్యార్ణవమల్పధీప్లవముచే-దాటన్మనుష్యాళికి ।
న్దరమేమీకృపలేకయేబహుళతా-బ్ధంబుల్ప్రయత్నించిన । న్వరక॥ ౮॥
మ॥ పరమాజ్ఞానతగర్వకుండతిదురా-పాయాసముం జెందియూ ।
వరముందున్నెను రీతిదుర్జనులయా-చ్నం జేయుచుంగాసుకై ।
(దురపేక్షన్బడనేలమీరెదవ్విణ-స్తోమంబునీయంగనో । వరక॥ ౯॥
మ॥ నళులన్స్తోత్రముసేయుచున్మనమునన్-జ్ఞానంబ దేలాటిదో ।
యెఱుగంజాలకయేనిరర్థకముగా-నీలాటిదుర్వృత్తిచే ।
జిరకాలంబునటింపనేటికిదట-స్థించెన్భవద్ధ్యానమీ । శ్వరక॥ ౧౦॥
మ॥ హారరత్నాంచిత హేమభూవణముల్-యన్మిసఘుండైనకి ।
న్నరనాథుండనుగాను నేననిశము-న్బాహ్యాభిషేకంబు మో ।
క్షరతిం జేయగమీకుభక్తుడగుమా-ర్కం జేయుడన్గాను దే । వరక॥౧౧
మ॥ నిరతంబుందమసచ్చరిత్రమునువ-ర్ణింపంగనోయాదిశం ।
కరుడన్గాను భవత్కటాక్షమునకై-కావించుస్తోత్రింబెయా ।
భరణంబంచుదలంచినన్నుభవ-ద్భక్తుండుగానెంచుమీ । వరక॥౧౨
మ॥ గరిమన్ఛందమునించుకైనజదువం-గాలేదికందెల్గువ్యా ।
కరణంబందురదెట్టులుండునొకదా-కావ్యంబులన్మాత్రమే ।

మ॥ తరమెట్టిమ్మేధునాకు గ్రంధములనే-తావన్మతింజేయను।
త్తరుశాఖాగ్రఫలంబు నందుకొనుతా-త్పర్యంబునన్నీదికి।
స్థరముంజాచెడు వామనుండువలెను-గ్ధత్వంబుననన్నానికి। స్వారక॥౧॥

మ॥ సరసస్వాంతత నీకథారసమునా-స్వాదించుమర్త్యాళికి।
స్సరసంబైతగునట్లు కోమలవచ-స్సాకల్యముంజేయమా। శ్వారక॥
సరసస్వాంతమెయంచునమ్మిమదిని-చ్చంగొల్చుచుంటిన్ మహీ।

మ॥ నరసంహాత్మ్యవకారమా శ్రుతకృతి-న్వాణీమ్యపీంద్రుండుద।
త్పగుడైమున్నుతపింపగా నళిణా-ద్యబ్ధీందుసంఖ్యానితా।
తురసూత్రింబులనర్తనాంతమునధ-క్యగ్నోట్టితీవేకదా। వరక॥ ౧౫॥

మ॥ నిరపత్యుండగుట న్మృకుండుడనుమా-నీంద్రుండునాకస్థితా।
మరనిష్కాసితుడై తదర్థముమిము-న్ప్రార్థింపగాదద్దయు।
స్థగుణన్మీరెయొసంగలేదె సుతుమా-ర్కండేయనామాంకితు।స్వారక॥

మ॥ కరమవ్వబ్ధవయోంతుపాట నతను-న్గాలారుడై మిమ్ములన్।
హారమాంపాహియనన్ల లేఖనమిమి-ధ్యాభూతమాటన్సనా।
కరమున్వబ్ధవయోంతుజేసిమునుమా-ర్కండేయునిన్నీరెబ్రోవరెక౧౭॥

మ॥ పురువమ్మంబులు భక్తియుక్తుడయిమి-మ్ముంగొల్చిభస్మాసురుం।
డటచేతన్పరిశీయింప నెల్లగునుభ-స్మాకారమానట్లుతా।
వరమున్గోరబృహత్కృపాకరుడవై-వాంఛన్వొసందీర్పవే। వరక॥౧౮

మ॥ సరసశ్లోకనుపద్య జాలములబల్-చాతుర్యతన్గొల్వను।
త్తరమేధాంచితులెందఱో కలరుమ-త్సాదృశ్యముంజెందువా।
రలుదౌకాకికనిట్లు పేలవపద-న్యస్తంబుగాజేయ। వ్వారుక ॥౨౦॥

మ॥ పరుసోత్తుల్గలడైన నాతవనము-న్భక్తిప్రధానంబుగా।
నెఱుగంగాదగు సత్కృపాళులగుమీ-కెట్లన్నదిక్కంబుగా।
జెలుకెట్లున్నమనువధానమనుచుం-జెప్పంగలేదేబుధు।ల్వారక॥౨౧॥

మ॥ పరికింపంగనతీసుతాదిసుమత-స్వార్జించిసౌ స్నేహావ।
త్వరుపాటునవనమరి దేశీములని-దాపితరముల్వానిదు।

మ॥ దురపేక్షల్ సురవైరిచందమున నే-దుర్వాంఛల్ గోరకా ।
పురుషాగ్రిండనుగానుచిత్తమునమి-మ్ముంగొల్చుచున్సర్వదా ।
శరణంచుందమ పద్మగంబునకుసా-ష్టాంగంబునన్మ్రొక్కెదన్వరద ౨౩॥
మ॥ పరులన్మిత్రులదావసోత్తములన-ద్భక్తామలన్సమ్మదా ।
కరులంజేయగవారు బందుగులెనే-గాకుంటినే తెల్పుమీ ।
శరణిన్వేడినన్ను శూన్యఫలునిం-గాజేయనద్ధర్మమే । వరద । ౨౪॥
మ॥ తిరుగాలోకమునందు నొక్కొకనువృ-త్తింజేసియొక్కక్కశ్రీ ।
కరనామంబును బొందితెట్టులనసౌ-ఖ్యంబిచ్చుచుర్ శంభుశం ।
కరనామంబుల రెంటినింబడసితే-గాదేధరిత్రీస్థలిన్ । వరద । ౨౫॥
మ॥ గురుసంసారనిబద్ధులై యనపమ-క్షోభార్తులౌచీవసుం ।
ధరవర్తించెడు జీవిసంఘములద-ద్బంధోద్భవంబౌమహా ।
దరముందీర్పుచుగాచిమీరుపశుప-త్యాఖ్యన్ప్రకాశింపరే । వరద౨౬॥
మ॥ ఉరుశాంతిత్వమునందియు న్భవుకసం-యుక్తుండవై సర్వన ।
త్పురుషానీకమనంబులందు నిలయం-బుంజేసియున్నిత్యమి
ల్లరకున్ సేమమునిచ్చుచున్నిపుడన-న్నాఘ్ర్యుండవైయొప్పవే। వరద ౨౭
మ॥ సిరియే లేమదరిద్రుడీశుడనది-క్చేలత్వముం బట్టికొం
దఱుయోచించెదరద్ది కల్లయగుత-ధ్యంబేలనన్నన్మహే ।
శ్వరనామంబునుబొందియుంటపరమై-శ్వర్యంబునంగాదొకో । వరద॥
మ॥ సిరితోడందులదూగుచుండెనుసునా-సీరాదిగీర్వాణులున్ ।
శిరముల్లట్పదపంక్తికై వడిబ్రకా-శింపన్భవత్పాదపు ।
ష్కరయుగ్మంబునుభక్తియుక్తులయినా-ష్టాంగంబుగన్మ్రొక్కరే॥వరద॥
మ॥ సిరిగానంబునుధాత్రనేత్రితతము-న్నిష్టించువేణుధ్వనిన్ ।
హరియానద్ధమునబ్జజుంచుఘనవా-ద్యంబున్మనోరమ్యమై ।
పరగంజేయుచు సంధ్యనెల్లసురలుం-ద్వత్సన్నిధింజెందరే ॥వరద॥ 30-
మ॥ మఱియున్స్త్రీరుద్రబదోషనృత్యమొనరిం-పదావకీనత్తుష్టా ।

మ॥ హరిణోస్త్రింబులు మూర్ధజోత్కరముల-న్వ్యాళీకరించియొప్పారజిం ।
దుకు నిన్నానిక మోయసన్నిరమునం-దుందాల్చినచ్చంద్ర శే ।
ఖరనామంబున ముజ్జగంబులసమా-ఖ్యాతుండవై తీవెగా ॥వరద॥ ౩౨

మ॥ ద్విరదాళిన్మృగరాజు చందముననా-దిత్యావళిందిట్టత ।
న్బరిమార్పందగినట్టి యాఫరశుస-న్నామాంకితుండౌయమ ।
ర్త్యారిపుర్ ఖండితుజేసిఖండపరశుం-డంచుర్ యశోరాశి నొప్పారెద॥

మ॥ సురలుర్ రక్కసులున్నుధార్ధముదధి-న్సొత్కంఠులైత్రచ్చిదు ।
ర్భరత జ్జాతవిషార్తినోపకమిము-న్బహీనర్ముఖుల్గొల్వనా ।
గరళంబుంగళమందుదాల్చి ధర శ్రీ-కంఠుండనంగీర్తి నొప్పారెద॥ ౩౪॥

మ॥ హరిపాదోద్భవమైనగంగ స్వతరం-గాళింజగంబు న్నిరం ।
తరమానట్టులు ముగ్గజేయగ జగ-దౌత్సూర్ధమాగంగ ను ।
త్కరుణన్మస్తకమందుదాల్చిపుడమి-న్గంగాధరాభిఖ్య॥ నొప్పారెద॥౩౫॥

మ॥ సురధామంబు శరాసనంబుగ ఫణీ-శున్మౌర్విగా నిమ్నగే ।
శ్వరపుత్రీరమణుర్ శిలీముఖముగా-సంధించివ్వాహటుప్ప రా ।
సురసంహార మొనర్చుటం త్రిపురద-స్యుండవ్యైనంచునచింప॥ వరద॥౩౬॥

మ॥ నరపశ్వాదిసమస్త జీవతతికి-న్గాలాంతమాసన్నమౌ ।
తటి వెన్నంటి చరించు మృత్యువను-వైత్యర్థి న్వడిం గెల్చుట ।
న్బిరుదొప్పెం మకీరసాతలమున-న్మృత్యుంజయుండంచునీ॥ శ్వరద॥౩౭॥

మ॥ గిరికింబుత్రికవై జనించి సతినా-కీయందముం కేల నా ।
ఘారచేతోహరణా సమర్థమగునే-నంచుందవంబాచరిం ।
పరయంబేభవ దర్ధదేహమిడమి-మ్మార్యాశుండం డొప్పిల్లగు॥ వరద॥౩౮

మ॥ దరమొక్కింతయు లేక దర్పమునగ్రో-ధావిష్టచేతస్కుడై ।
పరమేష్ట్యండము ద్రిమ్మంగదక్షుడువలె-న్బాసిల్లునాయంధకా ।
సుర నింజంపంగ మీకు నంధకరిప-త్వుండంచు బేరొప్పదే॥ వరద॥ ౩౯

మ॥ పరకృత్యాదులనైన మీస్మృతినిద-ప్పంజాలకున్నట్టిన ।
త్పురుషౌఘంబులకెల్ల దుష్కృతతతిం-భోగొట్టిదీవంచు శ్రీ ।

మ॥ ధరణిం దానవరక్షణంబహికిదు-గ్ధంబిచ్చి రక్షించుమా ।
దిరియుం చెంచియు భక్తుడంచు పరిపం-థిప్రార్థమీయుంగ నా ।
దుగదృష్టంబది యేమొకాన వెటులన్-స్తోత్రంబులం జేసినన్ ॥ వరద॥ ౪౧

మ॥ పరమర్షీశ్వర యీ భగీరథుడు దా-బానీయ మార్జింప ద ।
త్వరచిత్తుండయి మిమ్ముగూర్చి తపముల్-స్థైర్యంబునం జేయ ।
మీశిరసంస్థంబగు గంగలోననదిడం-జెన్నొందె సప్రార్థులై ॥ వరద॥ ౪౨

మ॥ మనుతన్మన్నొకయేడు మీశిరము ముం-పన్వచ్చువానంచు నం ।
దరముల్ యత్నము జేసి నిష్ఫలులమై-నన్నుత్కృపాఖండవై ।
ప్రపూర్ణోదక ధారలం ధరణి వృ-ష్ఠం జేసి మమ్మేలితో । వరద॥ ౪౩

మ॥ గిరిజాధీశ్వర యిట్లనేకవిధన-త్కృత్యంబులం జేసియు ।
త్తరనానావిధ నామధేయములనం-దవ్వాద్భుగర్వాళికా ।
దర ఘోషప్రవరమీయకుండుటకుచి-త్తంబాప్పునేమీకు దే॥ వరద॥ ౪౪

మ॥ దురితౌఘఘ్నముగాదె మీచరణపా-థోజాతయుగ్మంబుమీ ।
చరితంబెన్నని నిర్మలామృతన-ద్భృతంబౌ మనంబెన్నదో ।
సరిశైపోలదె వెన్నతో దయశమా-శాక్రాంతమైయొప్పదే॥ వరద॥ ౪౫

మ॥ తురగీభూతవృషేశసత్కృపులకే దుస్సాధ్యమౌమీమహ ।
త్తరపాదస్తవమాచరింపగసమ-ర్థత్వంబుమాబోంట్లకే ।
కరణింగల్గుముదంబున న్నుజనముల్-గావించుటేకాక ఈశ్వర॥ ౪౬

మ॥ ననుడెవ్వండయినన్ బ్రదోషమునశ్రీ-సందీశశృంగద్వయాం ।
తరయు మ్మత్పరితాంబకుండయి కయిం-దమ్మత్కముల్ ప్రట్టుకోం ।
పారయించుంగ మారులన్ననఘుం డైమోక్షముం జెందదే॥ వరద॥ ౪౭

మ॥ పురుహూతాది సమస్తనిర్జరతతుల్-బోవ్రైమనోరమ్యవే ।
ణురవాద్యంబును నల్పగానటనము-న్మోదంబునం జేయుమీ ।
సరసీజోపమ నేత్రిదర్శనసద్భ-తుంబౌనయే గేనియున్॥ వరద॥ ౪౮

మ॥ దరహాసోల్లాపులకేవదీనజనమం-దారుండవీవారులన్ ।

మ॥ హరమిానందనుడెల్ల వారికిని గా-ర్యారంభపూజ్యుండున ।
ద్వరమిా పేరియసి యంబమిానఖుడురి-ద్ధాధీశుడౌలోకశం ।
కరుడంచున్నతిథితుండవీవురజతా-గంబాలయంబౌకదా ॥వరద॥ ౧౦॥

మ॥ ఒఱులన్గొల్వగనేల నింకవరమా-యుర్దాయమున్విద్యలన్ ।
సిరులన్సంపదలన్ యశస్సుఖముల-స్నేహంబులన్నిత్యమా ।
దరిచేతన్సు-డవై యొసంగుటకుసూ-ద్ధానుండవీవుండగా॥ వరద॥౧౧॥

మ॥ సరసంగూలిన వారికెల్లరకు మో-క్షంబిచ్చువారాణసీ ।
పురనాథుండగు విశ్వనాథుసిటమ-మ్ముంబోవనే తెంచినా ।
నరుడొక్కండిలమున్నచో వెలసితౌ-నాగేటిచాలన్మహే॥ శ్వరద॥౧౨

మ॥ కరటాద్యండజసంకులంబయినలం-కాన్థానమూర్యాశ్యపా ।
మర బాలాదివిశేష మానవకదం-బాభాసుర క్షేత్రమై ।
వరగండద్దయు దేజిల్లితివిసీ-వచ్చోటలింగాకృతిన్ ॥ వరద॥ ౧౩॥

మ॥ సిరభాగంబున గరుగ్నాటగనె సు-స్నిగ్థోపలంబట్టె నె ।
త్తురురాజూచి జనంబు మేశమహిమం-తో శ్లాఘ్య మానంచున ।
చ్చెఱువారన్వినుతించెమిామహిమద-గ్నించవన్వర్తించి శే॥వరద॥౧౪

మ॥ ధరలోజాల్గలచోటు సుప్తిగని-కర్తల్తిగుడింగట్టనే ।
ర్పుఱుగంబచిరి కోడికూతయునమో-గ్రిధ్వానము నీవ్వలం ।
జౌరరానట్టి పరిదేశమానిటనటం-చున్ జ్ఞాపితస్థానమ్మై ॥ వరద॥ ౧౫॥

మ॥ త్వరితంబొప్పవివాహమంటపం స-త్వవ్థామసిర్మాణమా ।
పరిపూర్ణంబగునంతనంమ మిముస ద్భక్తిన్బశస్తోదు ఖే ।
చరవారాదిముహూర్తమందునబ్రి-తిష్ఠం జేసి రార్యోత్తముల్వరద॥౧౬

మ॥ ధరజోపేతుడవౌచునాడు సుతమ-త్ప్రింతంబునందుండి స।
త్పురుషార్థంబులనెల్ల నిచ్చుచును శ్రీ-భోగేశనామంబునన్ ।
ధరణీమండల విశ్రుతుండవయితౌ-దార్యాసదృత్తుండవై ॥ వరద॥ ౧౭

మ॥ అఘసంబొప్పగవచ్చు వారలకును-త్యాపానసౌఖ్యంబుగా ।
జెరువుందరివీన నిర్మలోదకముల-జెన్నొందిక్రోనేరన్ ।

మ॥ అరయ న్నమ్మ పవిత్రులౌనటులుచే-యంజూచితో లేకమీ ।
సరసం జేర నెత్వాన్ని దేశమునసో-సద్గంగకో నేటిలో ।
శరసంఖ్యాందసరారుబుద్బుదములై-సాక్షాత్కరించె న్నహే॥ శ్వరక॥౫౯
మ॥ అరవిందారిశిరోమణీ ! హరహరా-యంచున్భవన్నామము ।
వ్వరుతామెప్డభజించిన౯ బుడబుడ-ధ్వానంబుచేబొంగుని ।
వ్వరిశుద్ధంబగుగాలిసోకగనద్భ-శ్యంబౌమహాగంగయా॥ శ్వరక॥ ౬౦
మ॥ స్థిరమైతస్థలి బంచబుగ్గలనస-తీక్ష్ణత్రిన్ప్రకాశించుచు ।
ద్దరజోదూషితమైన యొక్క తెబుతు-స్నానంబుగావింపస ।
త్వరమందు డెమ్మనై దుబుద్బుదములం-తర్ధానముంజెందెగా॥వరక॥౬౧
మ॥ మఱినారాతిరి గంగవేగెనతున-మ్మార్త౯ స్థితస్థానముం ।
దిరుగావచ్చు నుపాయమున్వసుమతీ-దేవాకృతిన్నాథని ।
ద్దరలోగర్తకుడశ౯ నంబొసగిసా-ధూక్తిన్విమర్శించితే॥ వరక॥ ౬౨
మ॥ మరునామత్తమమంగళధ్వనులనా-మ్నాయంబులన్వ్యాపితా ।
పురుషుల్ స్నానమొనర్చి యీఘసరసం-బుంబోసియాతీర్థము ।
న్నరలంగైకొనివచ్చి యుంచిటర-మ్యంబైనకో నేటిలో॥ వరక॥ ౬౩॥
మ॥ శరగంగల్సనుదెంచుచున్నరలనే-స్పర్శ బువాటిల్లెకో ।
యిరుబుగ్గల్మగగోచరంబులయివే-ఱచ్చోటనో చేరెని ।
త్తఱనిచ్చోటనుబుద్బుద [illegible] య [illegible] మా-త్రంబుం డెగస్పృష్టుచు౯ । వరక॥
మ॥ [illegible]మందుస్ఫణమాతపత్రము గభా-శిల్లన్నతిస్నేన్నశా ।
భరణంబైయమరన్మహోద్భుతతపుం-బై లింగముంజుట్టిమే ।
లురగంబొక్కటి [illegible] కవిశు [illegible] త [illegible] గా-ను దుస్థ నామీదరి౯ ।వరక॥ ౬౫
మ॥ గరళంబుందలదాల్చుజంతువపిలో-కంబెల్ల చిత్తంబునం ।
దరముంజె దుఱికానిచూడకపద-ద్వంద్వంబునందౌ [illegible] నం ।
గఱువంనేరదహామఱొందుపోడసో-కన్నైపునేయుర్విలో । వరక॥ ౬౬
మ॥ హర! మాఘాంత్రత్రయోదశీదినమునం-ప్రారంభముంజేసివా ।
నరమములూదుగతించునంతవరకు-న్నానందవృత్తి౯ సుధీ ।

మ॥ గరళాహారభవ న్మహావిభవమిం-కన్ముందురానుండనే ।
జరుగంబోవుదినంబులెన్నుకొనుచు-న్సాంసారికంబుల్వైన ।
న్నెరవేరందిలకింతురెల్లరుమిము-న్వీక్షింపనాశక్తులై । వరద ॥
మ॥ ఉరగాలంకృతయిట్లుకొంతసమయం-బుండంగదద్దు సమేము ।
ల్లజీయంజ న్నవిముక్తిసాధనముగ-శ్యాణపద్దంబున్నవ ।
త్కరణంబేయనుచేగ దేవ ! జస్వకృ-త్యంబుల్విసర్జించియుర్ । వర॥ ౧౯
మ॥ చిరమయ్యెంజననాదినేటికికనే-జీవింతునోచత్తునో ।
మరుసంవత్సరమేమొనేనరుగుసం-ప్రాప్తంబదేమోస్థిరం ।
బిరనేమున్నదటంచుతీర్థముగన-న్వృద్ధుల్సహావచ్చెద । ర్వరద॥ ౨౦॥
మ॥ కరముల్సాచుచు నెత్తుకొమ్మనుచుబల్-గారాబుచేనేప్పుచున్ ।
మఱిపింపందగనట్టి యర్భకుడనై నన్ కేవు భోగేశ్వరం ।
బుర ! పోదామననేప్పు మానుగదశం-భోసత్కృపాంభోనిధే । వరద॥ ౨౧॥
మ॥ సరలాగేసర కొందఱుత్సవముగాం-చన్ముమ్మనస్సింప గోం ।
దఱు స్నానార్థము కొందఱు న్మఱియుసం-తానంబునర్థింప గోం ।
దఱునీరీతి విశేషదూరగతులై-నన్వాతుర్వేళాదిగా । వరద॥ ౨౨॥
మ॥ హర ! జాయాసుతపోషణార్థమిలన-న్యాధీనులైనుంతని
ద్దురవోవస్స్యవధానముండని మహా-ద్యోగంబులందున్నస
త్పురుషుల్గూడసలత్త్వదీయ విభవం-బుంజూడకాకుండురే । వరద॥ ౨౩॥
మ॥ పరమానందముతోడ నెల్లరునుత-త్కాలంబున న్మిత్యులై ।
తిరుగంజొచ్చుట మీపభావమునగా-దే ? యట్లుకాకుండిన ।
న్గురువిందంబుల కేగడందనగునా-త్కోణింగన న్వత్తురె । వ్వరుగ ॥౨౪॥
మ॥ జరదోషంబులకంగదార్ఢ్య మిడుదా-సశ్రేణి రక్షించు బా ।
లుగకల్లాసమునిచ్చుదూరగులబి-ట్చెన్గర్కశస్వాంతము ।
న్గఱిగించున్నళిరే ! భవన్మహిమా-త్సామండల క్రాంతమై । వరద॥౨౫
మ॥ పరమాశ్చర్యకరాహిచేష్టితయుతం-బైపంచగంగా మనో ।
హరమైసాంబికవా [illegible] ప్రపదేలయం-బొయిట్టిపుణ్యాస్థలీ ।

మ॥ ధరణీ దేవులు మంత్రముల్పఠువఢ-స్త్రీధ్యానయున్నావితో ।
త్కరముల్సల్పగవేశ్యలాడదొలు తరం-గాపించుయు మ్మధ్యధూ ।
వరకళ్యాణ మహోత్సవంబునహహా-వర్ణింపగాశక్యమే॥ వరక॥ ౨౭

మ॥ పరికింపన్న వదీయదేహవలితం-బాభూతిసాకంగనం ।
దణుపాపుల్సుపవిత్రులౌదురికమ-స్తస్య స్తనస్త్రాతలౌ ।
బరమాఘౌఘవినాశకంబులనుచు-న్వాదింపగానేటికే శ్వరక॥ ౨౮

మ॥ వణువాతబ్జ సఖోదయంబునకుబూ-ర్వం బేస్వకృత్యాబులం ।
ద్వరలౌదీర్చి వారాయటంచతెపవి-త్రంబైనకో నేటిలో ।
శిరమున్ముంచనిమానవుండుగలడే- శ్రీయస్సువర్థించుచో॥ వరక॥ ౨౯॥

మ॥ కరవీరాదిప్రసూన బిల్వయుతమై-ఘంటామహానిస్వనా ।
స్తరిత్రోంకారకృతత్రియామి-నదసంజాతప్రితిశుద్ధిద్వభా
సురగర్భంబయియుష్మదాలయము వా-ల్చున్వానరంబంతయు॥స్వారక॥

మ॥ అరుగంజూచుచుకానినిర్భలతముల్-యత్నించినన్లోనికిం ।
జొరశక్యంబగునె మజేన్భువనచ-తుర్భాతుడై యొప్పినా ।
వారిదీ పుల్ప్రసరించునేయుసుకవో-య్యా రాలు నేయుర్విపై ।వరక॥౩౧

మ॥ అరరప్రాంతమున న్నోలీసులికమీ-రాగండసంధీరతం ।
ద్వరలౌ బోవలెనంచు గొందఱతిసా-ధర్మోత్తులంగోరినాం ।
దణుసిరీతిని దేవళంబుజనసాం-ద్రంబైప్రకాశించుగా॥ వరక॥ ౩౨

మ॥ కంచర్మాంబర మీకొసంగెదు-మహాకర్పూరదీపాలుగా ।
బ్బెర కాయల్గదళీఫలాలును మితం-శేవెండియుంజూడనా ।
క్కరగంబైననుసోమవారత్రిమున దో-యానారమర్త్రానునే॥వరక॥౩౩

మ॥ అరుణుండస్తమునందునప్పిదుటహా-పాపవిష్టులౌమానవుల్ ।
శరభా ! యంచునటించుచుండనసద్భ-క్తుండై జగజ్జ్యోతియం ।
చురసామండల సుప్రసిద్ధమగుతే-జోజాలముంజూడరే॥ వ్వరుక॥ ౩౪!

మ॥ అరుణాభోపమదీపభాసురతమి-న్నాంబుండవై నీవుధ ।
ద్రిరథంబెక్కి బజారులందుదిరుగం-దశా...లమీ...ంపగ ।

మ॥ పరస్త్రీచ్ఛంజనులెక్కవండరిటులు చెప్పం జెల్లునే వెంకటేశం ।
గరులందరివ్యము నోదనంబునిసువు-గాన్యత్ముల్గనకెక్కరయే ।
యుక్తుడై దుష్టుడు వేయికెవ్వడో యొకం-డట్లుం డెనుంగాక యీశ్వరక

మ॥ వరదానావనదక్షులౌత్రిదశులీ-పారింతాబునంజూడనీ ।
సరివారెవ్వరు లేరటంచుమదిని-న్నం దేహామువ్వారగా
సరణింబోవుచునన్ను తించుగదమీ-సామర్థ్యమూ శాలముల్ । వరక॥౭

మ॥ స్థిరచిత్తుల్మునివర్యులిక్కలి యుగా-దిన్బంచసాహానశివ ।
త్సరముల్మ్యార్తిగనేగుసప్పటికివి-శ్వంబంతయున్వర్ణనం ।
కరమూనంచువంచించి రాదినదిని-క్కంబమ్యోనేడంబికే । శ్వరక॥౮

మ॥ ధరగర్మలైనడెదబ్బరల్బరిబలెసం-ధ్యల్ మూనెనాయువ్యము ।
ల్దరిగెన్భూసురసత్యవాక్యచయము-ల్దప్పెందురాచారము ।
వ్విరివమ్యోంగలిధర్మమిప్పుడిటుకాని లెన్బిమ్మట్లుందునో । వరక॥౯

మ॥ మఱియుంజాతివివేకమెన్నకొకచో-త్మా దేవతల్మాలలుల్ ।
నరసంగూర్చనివిద్యనేర్చుకొఱకై-సర్కారువారిచ్చిరా ।
ర్దగుకట్టాళ్ యుగధర్మముల్లెనునెపూ-ర్వార్యోక్తులుంగల్లలే । వరక॥౧౦

మ॥ నిరుపాధింగుల విద్యలన్విడచి యిం-గ్లీషంచు గట్టించి సు ।
స్థిరబుద్ధిన్విడినేర్చినన్నడనుజం-దెంబున్న నువ్యోగమీ ।
యగటంచు న్వినసమ్మె దిక్కెవరి పా-యుం బేదియూహింపగా । వరక॥

మ॥ వరమాతత్కలవృత్తి చేకనము సం-పాదించి జీవించుచున్ ।
నిరతంబుంభవదర్చనంబొసగుచు-న్దిష్టంబు సద్గోష్ఠిచే ।
జిరపున్నంతతమేనరండతను మీ-సాన్నిధ్యముం జేరనే । వరక॥ ౧౨

మ॥ కరణీయంబిది కూడదిద్ది యిదివం-కంబద్ధి సత్పాఠ్యము ।
కరమార్గం బిడియంచెఱుంగునరుడు-న్సంసారపాథోనిధి ।
న్బొరగప్పన్ఫణి నూతబద్ధగతి ము-న్గున్గాదె మోహాంధుడై । వరక॥౧౩

మ॥ పరమాత్మున్భజియించునప్పుకల-నేర్వంబోవు వేళన్మనో ।
హరరామాయణ భారతాదులవినన్-యత్నించుచోవచ్చుని ।
పరజీట్లాడుట కుద్యమించునవుడెం-దుంబోవునోగానని॥ వరక॥

మ॥ అరులై కామము క్రోధలోభములు మో-హాంబుల్మదంబంతమ ।
త్సరమీ యారును మోహపద్ధతి తిరో-ధానంబులై యొప్పనీ ।
యరిషడ్వర్గము గెల్చువారికి గదా-యాముష్మికంబబ్బెడున్ ।వరద॥ ౯౫

మ॥ వరనారాయణనామసంస్మృతికినై-వమ్మౌంబు జాలించియూ ।
పిరివోయేతటి నారజూపగనుచు-న్నీచన్న చందంబునన్ ।
మరణావాప్తి భజింపనే మొమిము-సంప్రార్థింతు నేనిప్పుడే।వరద॥ ౯౬

మ॥ వరమేశా! సమవర్తి పంపున మొడ-న్పాశంబులం జుట్టికిం ।
కరసందోహము పాపదాయనుచులా-గంజొచ్చున వ్వేళనీ ।
శ్వరయుంచు న్స్మరియించు నంతటి మహా-భాగ్యంబు నాకబ్బునే। వరద॥

మ॥ కరుణాసాగర త్రాహిమాం పశుపతే-గౌరీపతే దూర్జటే ।
పురుహూతాది సమస్తదేవనుతశం-భో యంచ హోరాత్రము ।
ల్మఱపుం జెందక సంస్మరింతు మదినె-ల్లైనన్భవన్నామమున్॥ వరద॥ ౯౮

మ॥ చరియింపం జరణంబులెంతవఱకు-న్సాధ్యంబులై యుండునా ॥
వఱకుం దప్పక భక్తితో డమిముగొ-ల్వన్వత్తునే పేటవు ।
ష్కరధారానికరంబు చేతనభిషే-కం బాచరింతుం దిగం। వరద॥ ౯౯

మ॥ సరులెవ్వారనిశంబు నీశతకము-న్సద్భక్తి బూజించుచు ।
న్గరిమన్విన్న ను వ్రాసినం జదివినం-దత్పాపముల్బాపి నా।
మొఱలాలించి సుఖంబునిచ్చి సువదం-బుం జేర్చిన ప్రోవుమీ వరద॥ ౧౦౦

మ॥ హరితాభిఖ్యసుగోత్రసంవిలసదు-ద్యద్గౌరి వంశాబ్ధిభ ।
శ్వరనారాయణనందనుండనయి ఋ-ష్మత్ప్రీతిగా జేసితిన్ ।
గురుశిక్షన్ శతకంబు దీక్షితసమా-ఖ్యుండన్భవద్దాసుడ ।
న్వరకల్దిండిపురీనివేశ శివశర్వాణీశ భోగేశ్వరా ॥ ౧౦౧ ॥

భోగేశ్వర శతకము సంపూర్ణమ్.

పండితాభిప్రాయము.

బ్రహ్మశ్రీ మ. రా. రా. పెద్దాడ చిట్టిరామ
చిన “ చదువుకొన్నవానికన్న చాకలిమేల ” ను గ్రంథ
మూలాగ్రముగఁ జదివిచూచితిని. శైలి మృదువుగను
సరసములుగనున్నవి. గ్రంథకర్తగారికిఁగల లోకజ్ఞాన
భాషాకౌశలమును దేటతెల్లముగ నిందుఁ బొందుపడియున్నఁ
వర్తమానకాలపువారికీపుస్తకము సుబుద్ధి నుపదేశింపఁదగియు
నీతిజ్ఞానబోధలు విశదముగ నొనర్పఁబడినవి. భక్తినిఁగూర్చినప్రకర
మత్యంతరమణీయము.

పిఠాపురము.
19—11—18.

దంతుర్తి సుబ్బారాయశాస్త్రి శ్రీసూర్య
రాయాంధ్రనిఘంటు కార్యస్థానపండితుఁ

బ్రహ్మశ్రీ పెద్దాడ చిట్టిరామయ్యపంతులుగారు రచి
‘ పాఠకులకంటె సరసులు మేలు ’ అను వచనకావ్యంబు చ
అదిమిక్కిలి సులభశైలిని విచిత్రముగానున్నది. మంచినీతిఁ
చును. భక్తినిసయితము దెలుపుచున్నది.

పిఠాపురము.
[illegible]—11—18.

P. Mallayya Sastri,
R. Ch. High Schoo
Senior Telugu Pandit, on othe

13560